

प्रशासन उत्तरदायी सुलभ, स्वच्छ,
पारदर्शी आणि गतीमान करण्याकरिता
सुशासन नियमावली तयार करण्यासाठी
समिती स्थापन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्र. सुशानि २०२२/प्र.क्र.२८/१८-अ
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- २७ मे, २०२२.

प्रस्तावना:-

लोकआयुक्त/सेवा हक्क आयोग, इ. विविध संस्थांकडे तसेच आपले सरकार पोर्टलवर नागरिकांकडून विविध विषयासंदर्भात तक्रारी प्राप्त होत असतात. प्राप्त होणाऱ्या तक्रारी या बरेचदा त्याच त्याच स्वरूपाच्या असतात. त्याचप्रमाणे प्रशासनातील काही प्रशासकीय कार्यपद्धतींमुळे या तक्रारी सतत उद्भवत असतात. त्यामुळे प्रशासकीय कार्यपद्धतीत काही बदल केल्यास अशा नेहमी येणाऱ्या तक्रारी वारंवार उद्भवणार नाहीत. तसेच, याकरिता कार्यालयीन कार्यपद्धती नियमपुस्तिका जरी उपलब्ध असली तरी शासनात सुप्रशासनाचे तत्व धरून कसे काम करावे याबाबत सुशासन नियमावली (Manual of Good Governance) अस्तित्वात नाही. त्यामुळे अशी नियमावली तयार करणे आवश्यक आहे. शासनाची स्वच्छ प्रतिमा, उत्तरदायी प्रशासन, तक्रारींचा जलद निपटारा, सुलभ, पारदर्शी व गतिशील तसेच लोकाभिमुख प्रशासन कसे असावे यासाठीही अशी नियमावली उपयुक्त होईल. त्याचप्रमाणे शासन स्तरावर पारदर्शकता, गतिशीलता, लोकाभिमुखता, भ्रष्टाचार मुक्त कार्यालय, प्रशासनातील अनिष्ट बाबी टाळून प्रशासनाचे सुशासन होण्यासाठी देखील सुशासन नियमावली (Manual of Good Governance) उपयुक्त असणार आहे.

शासनाच्या सेवा नागरिकांना अधिक सुलभ व पारदर्शी पद्धतीने कशा मिळू शकतील तसेच शासन व नागरिक यांच्यातील अंतर कसे कमी होईल यासाठी सुशासन नियमावलीचा (Manual of Good Governance) मसुदा तयार करून शासनास सादर करण्याकरीता एका समितीची नेमणूक करणे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय:-

उपरोक्त वस्तुस्थिती विचारात घेता सुशासन नियमावलीचा मसुदा तयार करून शासनास सादर करण्यासाठी शासनाने खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्याचा निर्णय घेतलेला आहे.

अ.क्र.	समितीचे सदस्य	पदनाम
१.	श्री. सुरेश कुमार, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा तत्कालीन उपलोकआयुक्त तसेच प्रभारी लोक आयुक्त, महाराष्ट्र.	अध्यक्ष
२.	श्री.जयंतकुमार बांठिया, सेवानिवृत्त भा.प्र.से तथा तत्कालीन मुख्य सचिव.	सदस्य
३.	श्री. स्वाधीन क्षत्रिय, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा तत्कालीन मुख्य सेवा हक्क आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य सेवा हक्क आयोग.	सदस्य
४.	श्री. के.पी. बक्षी, सेवानिवृत्त भा.प्र.से.	सदस्य
५.	श्री.अजितकुमार जैन, सेवानिवृत्त भा.प्र.से तथा तत्कालीन राज्य माहिती आयुक्त, बृहन्मुंबई.	सदस्य
६.	सह/उप सचिव, प्र.सु.व र. व का., सामान्य प्रशासन विभाग.	सदस्य सचिव

२. सुशासन नियमावलीचा (Manual of Good Governance) मसुदा तयार करीत असताना समितीच्या विचारार्थ पुढीलप्रमाणे विषय असतील :-

- (अ) लोकायुक्त आणि उपलोकायुक्त कार्यालय, राज्य माहिती आयोग, सेवा हक्क आयोग यांचे अहवाल तसेच विविध विभागांनी प्रसिध्द केलेल्या नागरीकांची सनद इ. चा अभ्यास करून शासनाची कार्यपद्धती व प्रशासकीय कामकाजाची पद्धत कशी असावी याचा अंतर्भाव सुशासन नियमावलीच्या (Manual of Good Governance) मसुद्यामध्ये करणे.
- (ब) विलंबास प्रतिबंध अधिनियम २००५ व या अधिनियमाच्या अनुषंगाने केलेले नियम यामधील तरतूदींचा नियमावलीमध्ये समावेश करण्यासाठी विचारात घेणे.
- (क) शासनाचा कारभार पारदर्शी, गतिमान व लोकाभिमुख कसा राहील याकरिता प्रशासनाची कार्यपद्धती व करावयाच्या सुधारणा यांचा विचार करणे.
- (ड) शासनाने यापूर्वी डॉ.माधव गोडबोले यांची एक सदस्यीय समिती तसेच श्री.डी.एम.सुखथनकर यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रशासकीय सुधारणा समिती स्थापन केली होती. सदर समित्यांनी शासनास सादर केलेले अहवाल विचारात घेणे.
- (इ) प्रशासकीय सुधारणासंदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले शासन निर्णय, परिपत्रके, कार्यालयीन कार्यपद्धती, नियमपुस्तिका, नियम, अधिनियम इ. चा अभ्यास करणे.
- (ई) याशिवाय इतर अनुषंगिक बाबी.

३. समिती आपल्या कामकाजाची पद्धत स्वतः ठरवेल.

४. समितीचे अध्यक्ष व सदस्य यांना सुशासन नियमावलीचा (Manual of Good Governance) मसुदा तयार करून समितीचा अहवाल शासनास सादर करण्याकरीता दयावयाच्या मानधनाबाबत वित्त विभागाच्या मान्यतेने यथावकाश स्वतंत्र शासन निर्णय काढण्यात येईल.

५. प्रस्तुत शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत समिती सुशासन नियमावलीचा (Manual of Good Governance) मसुदा तयार करून मसुदयासह समितीचा अहवाल शासनास सादर करील.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०२२०५२७१३१८५४७१०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(डॉ. संजय चहांदे)

अपर मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव (पत्राने).
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

५. मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. सर्व सन्माननीय विधानसभा, विधानपरिषद व संसद सदस्य,
८. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
९. मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
१०. सर्व मा.मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
११. मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
१२. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग, मुंबई ४०००३२.
१३. मा.महाअधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य, मा.मुंबई उच्च न्यायालय.
१४. प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१५. प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
१६. प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई.
१७. प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर.
१८. श्री. सुरेश कुमार, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा तत्कालीन उपलोकआयुक्त तसेच प्रभारी लोक आयुक्त, महाराष्ट्र तथा समितीचे अध्यक्ष.
१९. श्री.जयंतकुमार बांठिया, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा तत्कालीन मुख्य सचिव तथा समितीचे सदस्य.
२०. श्री. स्वाधीन क्षत्रिय, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा तत्कालीन मुख्य सेवा हक्क आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य सेवा हक्क आयोग तथा समितीचे सदस्य.
२१. श्री. के.पी. बक्षी, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा समितीचे सदस्य.
२२. श्री.अजितकुमार जैन, सेवानिवृत्त भा.प्र.से. तथा तत्कालीन राज्य माहिती आयुक्त, बृहन्मुंबई तथा समितीचे सदस्य.
२३. सह/उप सचिव, प्र.सु.व र. व का., सामान्य प्रशासन विभाग तथा समितीचे सदस्य सचिव
२४. निवड नस्ती (का.१८ अ), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.